

NOT: Ruhsata aykırı işletilen yerler ve dernek lokalleri hakkında.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-4248718

05/08/2022

Konu : Görüş (Ruhsata Aykırı İşletilen Yerler ve Dernek Lokalleri)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ... Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

İlgi yazı ile kahvehane, kafeterya, aperatif yiyecek satışı vb. işyeri ruhsatlı işletmelerin çevresindeki esnafa çay servisi yaparak ruhsatlarında tali faaliyet olarak çay ocağı olmamasına rağmen servis yaptıkları tespit edildiği, belediyelerin ruhsat ve denetim yetkisi olmayan dernek, lokal, vb. sivil toplum kuruluşlarının da belirtilen şekilde hizmet verdikleri gözlemlendiği belirtilerek belirtilen hususlar ile ilgili olarak Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi “*b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.*” hükmünü,

Mezkûr Kanun’un “*Encümenin görev ve yetkileri*” başlıklı 34 üncü maddesi “*Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:*

...

e) *Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.*

...” hükmünü,

Diğer taraftan 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 6 ncı maddesi “*Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;*

...

d) *Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,*

İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile birmilyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. ...” hükmünü,

1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun birinci maddesi “*Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.*

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.” hükmünü,

5326 sayılı Kabahatler Kanununun “*Emre aykırı davranış*” başlıklı 32 nci maddesi “(1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya

genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.
... ” hükmünü,

5253 sayılı Dernekler Kanununun 2 nci maddesinin (a) fıkrası “Dernek: Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarını,” hükmünü,

Dernekler Yönetmeliğinin 56 ncı maddesi “ Lokal, dernek üyelerinin soysal ihtiyaçlarını karşılamak üzere mülki idare amirinin izniyle açılan tesistir ... ” hükmünü,

63 üncü maddesi “Dernek lokalleri, yönetim kurullarınca bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak hazırlanan yönergeye göre işletilir. Lokal yönergesinde aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur.

- a) Lokalin çalışma şartları,
- b) Lokal müdürünün görev ve yetkileri,
- c) Dernek lokalinde yapılacak faaliyetler ve verilecek hizmetler,
- d) Dernek üyelerinin ve misafirlerin lokalden yararlanma şekilleri,
- e) Lokalde alkollü içki kullanılıp kullanılmayacağı, kullanılacaksa şart ve şekilleri,
- f) Lokalin konferans, seminer, yemek, nişan, düğün ve benzeri toplantılar için dernek üyelerine tahsis edilme şekil ve şartları.” hükmünü,

64 üncü maddesi “Lokalden yararlanacak üyelere, dernek üyeliğine kabul kararının tarih ve sayısı ile dernek başkanının imzası bulunan lokal kimlik kartı verilir. Üyeler lokalde bulundukları sürece bu kimliği üzerlerinde taşımak ve denetimler sırasında bu kartı göstermek zorundadırlar.

Lokale o derneğin üyesi olmayanlar giremez. Ancak, üyelerin beraberindeki misafirleri lokallere kabul edilebilir. Misafirler lokalde bulundukları sürece, misafir kartlarını ilk bakışta görülecek şekilde üzerlerinde taşımak zorundadırlar.” hükmünü,

65 inci maddesi “Mülki idare amiri, dernek lokallerinin, açma ve işletme belgesinde belirtilen şartlara göre işletilip işletilmediğini denetleyebilir. Lokallerin denetimi, sivil toplumla ilişkiler birimleri ve kolluk kuvvetlerince birlikte yapılır. Lokal denetiminde önceden bildirimde bulunma ve denetimin mesai saatleri içinde yapılması şartı aranmaz.” hükmünü,

66 ncı maddesi “(1) Kumar oynatıldığı, izinsiz içki kullanıldığı, umuma açık yer durumuna geldiği veya yazılı uyarıya rağmen, 63 üncü maddede belirtilen lokal yönergesine veya bu Yönetmelikte belirtilen lokaller ile ilgili diğer usul ve esaslara aykırı hareket edildiği tespit edilen lokaller, mülki idare amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen lokallerin izin belgeleri, mülki idare amirince iptal edilir.” hükmünü,

95 inci maddesi “...

Derneklerin açacakları lokalleri ve yurtları dışındaki tesisler genel hükümlere tabidir.” hükmünü amirdir.

Diğer taraftan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde; “İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açamaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik

hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü,

10 uncu maddesinde “Adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenir. Tali faaliyet konuları ruhsatta ayrıca belirtilir.

Aynı adreste bulunsa bile ana faaliyet konusu veya işletmecisi farklı olan işyerlerine ayrı ayrı ruhsat düzenlenir.

...” hükmünü,

14 üncü maddesinde “Sıhhî işyerlerinin ruhsatlandırılması sırasında bu Yönetmelikte belirtilen genel şartların yanı sıra sınıflarına ve özelliklerine göre Ek 1’de belirtilen şartlar aranır.” hükmünü,

“Faaliyetten geçici süreyle men ve idarî para cezası” başlıklı Ek 3 üncü maddesi “13 üncü maddenin birinci fıkrası, 21 inci maddenin ikinci fıkrası ve 23 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca yapılacak ilk denetimden sonra yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde, işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde oluşmuş, mer’i mevzuata aykırılıkların ve noksanlıkların tespiti halinde, bu aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi için işletmeciyeye bir defaya mahsus onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmemesi halinde 1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince işletmeciyeye idari para cezası verilir. Ayrıca gayrisıhhî müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilir. Aykırılıkların ve noksanlıkların giderildiğinin tespiti halinde iş yeri hakkında verilmiş olan men kararı derhal kaldırılır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.

...” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenmesi ve tali faaliyet konularının ruhsatta ayrıca belirtilmesi gerektiği, diğer taraftan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde yetkili idarelerce, iş yerlerinin her zaman denetlenebileceği, yapılan denetimler sonucunda ruhsatlandırıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuata ve usulüne uygun olarak ruhsat almış ve ruhsatı kesinleşmiş olmasına rağmen işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde mer’i mevzuata aykırılıklar ve noksanlıklar oluştuğunun tespiti halinde bahse konu iş yerleri hakkında Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesi kapsamında işlem yapılması gerektiği,

Öte yandan dernek lokalleri, dernek üyelerinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere açılan tesisler olup İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında yer almadığı, bununla beraber mülki idare amirince yaptırılacak denetimler sonucu yazılı olarak uyarılmasına rağmen, lokal yönergesine veya Dernekler Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara aykırı hareket edildiği tespit edilen lokallerin, mülki idare amiri tarafından geçici süreyle faaliyetten men edileceği, bu bakımdan üyelerinin sosyal ihtiyaçları dışında ticari faaliyete giriştikleri tespit edilen dernekler hakkında ilgili mülki idare amirine başvuru yapılmasının uygun olacağı,

Son olarak dernek lokalleri dışındaki tesisler genel hükümlere tabi olduğundan, derneğin iktisadi işletmesi olarak çeşitli faaliyet konularında açılacak iş yerleri için yetkili idarelerden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım:
Gereği:
... Belediye Başkanlığına

Bilgi:
... VALİLİĞİNE
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)